

ώμους ἢ ἀνακόπτουσι τὸ βῆμα, καὶ ὑπολαμ-
βάνων τέλος ὅτι μέγα τι κατώρθωσεν, ἂν ἔφθα-
σεν εἰς τὸ μοιραῖον τέρμα πλουσιώτερος μὲν
ἴσως τὸ βαλάντιον καὶ ὑψηλότερος πιθανῶς τὸ
ἀνάστημα, ἀλλὰ πτωχότερος βεβαίως τὴν καρ-
διαν καὶ κενότερος τὴν κεφαλήν. Εἶν' ἀληθές,
ὅτι τοῦτον ἐπευφημοῦσιν οἱ θεαταί· τὸν ἄλλον
ἐμπαίζουσι συνήθως, τὸν πρῶτον δ' ἐκείνον τὸν
ἀτυχῆ, τὸν ἐνωρίς ἐκλιπόντα, οὐδὲ κἄν συρίζου-
σιν. Ἄλλ' εἶν' ἐπίσης ἀληθές, ὅτι πολὺ πλεόν
τοῦ κύψαντος, τοῦ τετραποδητῆ διελθόντος τὴν
ἀτραπὸν τοῦ βίου καὶ εὐφημηθέντος ἴσως διὰ
τὴν ἐπιτηδειότητά του, πολὺ πλεόν αὐτοῦ
διέμεινεν ἀληθῆς ἄνθρωπος ἐν τῷ βιωτικῷ ἀ-
γῶνι ὁ ὄρθιος παλαισας, καὶ βάψας διὰ τοῦ αἵ-
ματός του τὰς ἀκάνθας τῆς ὁδοῦ. Δὲν ἀπεδύθη
οὗτος τὸν ἀληθῆ, τὸν ἀτελῆ μὲν πάντως ἄλλ'
ἀνθρώπινον ὅμως ἄνθρωπον, ὅπως ἀγωνισθῆ κα-
τὰ τῶν δυσχερειῶν τοῦ βίου, καὶ κατακτήσῃ
ὅ,τι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἤθελεν ἴσως περιφρονῆσαι μὴ-
λις κατακτηθέν. Δὲν κατηράσθη ὑποκριτικῶς
τὴν ζωὴν οὐδὲ ἤλειψε τὰς παρειάς του ψευδοῦς
ὠχρότητας ψιμίθιον ἵνα κινήσῃ τὸν ἔλεον καὶ
καρπωθῆ τὰ συμπαθῆ δῆθεν δάκρυα τῶν θεω-
μένων. Δὲν ἔπνιξε τοὺς παλμούς του στήθους
του, οὐδὲ παρεχάραξε τὰ ἀληθῆ του αἰσθή-
ματα, οὐδὲ παρέπλασε τὰ φρονήματά του, ἐξα-
γοραζόμενος τοὺς κοιροὺς καὶ τοῖς πᾶσι τὰ
πάντα γινόμενος ἵνα τοὺς πάντας κερδίσῃ.
Δὲν ἀπέριψεν, ὡς ἄχρηστον φορτίον κατὰ τὴν
ἀνάντη τοῦ βίου ἀτραπὸν, τὰς ἐλπίδας του καὶ
τοὺς πόθους του, οὐδ' ἔπνιξε, μὴλις γεννωμένος,
τὰς ἀγάπας του καὶ τὰ μίση του, οὐδὲ συνηλ-
λάγη πρὸς τὴν καρδιαν αὐτοῦ, οὐδ' ἐβαυκά-
λησεν εἰς ὕπνον εὐκαίρου ῥαστώνης τὴν διάνοιάν
του, ὅπως ἀρέσῃ κοιμώμενος μᾶλλον ἢ γρηγο-
ρῶν. Δὲν ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ ἵνα μὴ
ἴδῃ, οὐδ' ἔθηκε θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χεῖλη
του, ἵνα μὴ λαλήσῃ. Ἐμείνει καθ' ὅλον τὸ τρα-
χὺ αὐτοῦ στάδιον ἀληθῆς ἀνὴρ, ἀληθῆς ἄνθρω-
πος, πάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις διατηρῶν καὶ
πάσας τὰς ἀδυναμίας, ἔχων τὸ αἶσθημα ἀνεπί-
πλαστον καὶ ἀνυπόκριτον τὸ φρόνημα, λαλῶν
ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας του, καὶ
πράττων ὅσα ὑπηγόρευε μὲν πρακτέα ὁ νοῦς, ὑ-
πελάμβανε δὲ πρακτὰ ὁ βραχίον. Διετήρησε
μέχρι τέρατος τῆς μοιραίας τρίβου πλήρη καὶ
ἀκήρατον τὴν ἀτομικότητά του· ἂν δέ, ἀνύσας
τὸ στάδιον, εὐρέθη ἐλπίδων πτωχότερος καὶ κεν-
νότερος πόθων, εἰς ὀλιγώτερα πιστεύων καὶ περὶ
μικρότερα πλανώμενος, δὲν ἐπώλησεν ὅμως τὰς
ιδέας του ἀντιπινακίου φακῆς, οὐδὲ διέλυσε διὰ
τῆς ἰδίας πνοῆς του τὰς χιμαιρικὰς αὐτοῦ ἐλπίδας
καὶ πλάνας. Τὸν κατέβαλεν ἴσως ὁ κλύδων τοῦ
βίου, ἀλλὰ δὲν ἔκαμψεν ὅμως τὰ νῶτα του κερ-
δοσκοπὸς ὑστεροβουλία, οὐδ' ἀνέλυσεν ἡ βιωτικῆ

ἀνάγκη τὴν πικρίαν τῆς καρδίας αὐτοῦ εἰς ἀνε-
λευθέρου κολακείας μέλι.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

Ο ΕΜΠΡΗΣΤΗΣ

(Νουθετορία Ἰλλ. Βερτέ.—Μετάφρασις Α. Β.)

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

I.

Ἔρπυται.

Ὁ Κ. Λοβεδύ, καταλιπὼν τὴν ἀμαξάν του
ἐν πανδοχείῳ τινὶ τῆς Βωβραί, ὅπου ἐνίοτε κα-
τέλυε, μετέβη εἰς τοῦ συμβολαιογράφου Περρέν,
ἵνα λάβῃ ἀπαραιτήτους τινὰς πληροφορίας. Εἰσ-
ελθὼν εἰς τὸ γραφεῖον, παρετήρησεν ὅτι οὐ μόν-
ον ἔλειπεν ὁ συμβολαιογράφος, ἀλλὰ καὶ δὲν
ἀνεμένετο ταχέως, διότι ὁ μὲν πρῶτος γραφεὺς
ἐκάπνιζε τουρκικὴν καπνοσύριγγα, οἱ δὲ δύο ὑ-
ποτακτικοὶ του ἔπαιζον πικέτον, τρίτος δὲ μι-
κρὸς γραφεὺς ἔπαιζεν ἀετόν. Πάντες οὐχ ἦττον,
ἀμα ὡς εἶδον τὸν τραπεζίτην, ἤλθον εἰς συναί-
σθησιν τοῦ πρέποντος· χαρτία, ἀετὸς καὶ καπνο-
σύριγγες ἐξηφανίσθησαν ὡς διὰ μαγείας, ὁ δὲ
ἀρχιγραφεὺς ἔσπευσε νὰ προὔπαντήσῃ τὸν ἐπι-
σκέπτῃν.

Αἱ παραβάσεις ἐκείναι τῆς γραφειακῆς πειθαρχίας δὲν παρετηρήθησαν ὑπὸ τοῦ Κ. Λοβεδύ,
ὃν ἱκανῶς ἀπησχόλουν αἱ προσωπικαὶ του μέ-
ριμναι. Ζητήσας τὸν Κ. Περρέν, ἔμαθεν ὅτι ὁ
συμβολαιογράφος, ἀναχωρήσας ἀπὸ τῆς προτε-
ραίας, ἔμεινε καθ' ἀνάγκην πλησίον πλουσίου ἀ-
σθενοῦς, δηλώσαντος τὴν ἐπιθυμίαν νὰ διαθέσῃ
τὰ καθ' αὐτόν, πάσχοντος δὲ κατὰ τὴν στιγ-
μὴν ἐκείνην σφοδρὸν πυρετόν. Ἄνεμένετο ἀπὸ
στιγμῆς εἰς στιγμὴν τοῦ πυρετοῦ ἡ ὕφεσις, ὅπως
δυνηθῆ ὁ θνήσκων νὰ ἐκφράσῃ τὰς τελευταίας
αὐτοῦ θελήσεις, ὀλόκληρος δὲ οἰκογένεια, ἐνδια-
φερομένη περὶ τοῦ ἀποτελέσματος, ἐφύλαττε
τὸν συμβολαιογράφον, ἐμποδίζουσα αὐτὸν καὶ
νὰ κινηθῆ. Ὑπετίθετο λοιπὸν εὐλόγως ὅτι ὁ
Κ. Περρέν δὲν θὰ ἐπέστρεφε πρὸ τῆς ἐσπέρας, ἢ
καὶ πρὸ τῆς ἐπιούσης νυκτός.

Ἡ ἀπουσία αὕτη δὲν δυσηρέσκει βεβαίως
τὸν Κ. Λοβεδύ· οὐχ ἦττον ἐξέφρασε μεγάλην
ἐπὶ τούτῳ δυσἀρέσειαν.

— Πολὺ δυσἀρεστον! εἶπεν ἡμῖν ἐπιφορ-
τισμένος νὰ συνεννοηθῶ μετὰ τοῦ κυρίου
συμβολαιογράφου περὶ τῶν δυστυχῶν ἐκείνων,
ὅτινες ἐφονεύθησαν εἰς τὰ ἐρείπια τῆς καί-
σης οἰκίας.

— Ἐφρονεῦθησαν; ἐπανάλαβεν ἐκπεπληγμέ-

νος ὁ ἀρχιγραφεὺς δὲν ἤξεύρω νὰ ἐφονεύθη κανείς.

— Κανείς βεβαίως, υπέλαβεν ἄλλος. Ἀπὸ τοὺς τρεῖς οἱ ὅποιοι ἦσαν ἐκεῖ, ὁ εἰς εἶνε βαρέως πληγωμένος καὶ ὑπάρχουν φόβοι περὶ τῆς ζωῆς του, ἀλλ' ὁ ἄλλος ὀλίγους μώλωπας μόνον ἔπαθε, καὶ ὁ τρίτος εἶνε ὑγιέστατος.

— Δαμπρὰ εἰς τὴν ὑγείαν του! ἐφώνησεν αὐθαδῶς ὁ τρίτος γραφεὺς. Εἶνε ὁ ὁδοστάτης Γριβέ, . . . καὶ σήμερα τὸ πρωῖ, ποῦ ἠθέλησα νὰ ἐμβῶ εἰς τὸ ἐργοστάσιον διὰ νὰ ἰδῶ τί τρέχει, μοῦ ταῖς ἐβρεξε.

Γέλωσ οὐχὶ συμπαθῆς ἀπήντησεν εἰς τὰ παράπονα ταῦτα.

Ἐὶ δὲ τραπεζίτης, μανθάνων πόσον διάφορα ἦσαν τὰ πράγματα, μόλις κατώρθωσε νὰ ὑποκριθῇ τὴν δυσαρέσειάν του.

— Τόσον τὸ καλλίτερον, υπέλαβεν, εἶχομεν ἀπατηθῆ ὑπὸ ψευδῶν εἰδήσεων . . . εὐτυχῶς τὸ κακὸν δὲν εἶνε τόσον σπουδαῖον, ὅσον τὸ εἶπαν. Ἦμπορεῖ κανείς σας, κύριοι, νὰ μὲ πληροφορήσῃ, τί ἀπέγειναν τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ἦσαν κλεισμένα εἰς τὸ κιβώτιον τοῦ συγγάμβρου μου;

Οἱ γραφεῖς παρετήρησαν ἀλλήλους ἐκπληκτικοί.

— Δὲν ἤξεύρομεν τίποτε, ἀπήντησεν ὁ ἀρχιγραφεὺς. Περὶ τίνων χρημάτων πρόκειται;

— Περὶ τῶν πεντακοσίων χιλιάδων φράγκων, υπέλαβεν ὁ Λοβεδὺ ἐντείων τὴν φωνήν, τὰς ὁποίας ἐπλήρωσα εἰς τὸν Δυχαμὲλ, ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του, ὡς ἀντίτιμον τοῦ κτήματος Βλινύ. Ἀφοῦ τὸ ποσὸν αὐτὸ δὲν παρεδόθη εἰς τὸν προϊστάμενόν σας, ἦτο βεβαίως εἰς τὸ μυστικὸν κιβώτιον καὶ δὲν ἐννοῶ, . . . ἡ γυναικαδέλφη μου καὶ ἡ ἀνεψιά μου δὲν ἐννοοῦν νὰ χαθῇ.

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι λόγοι ἐλέχθησαν σχεδὸν ἀπειλητικῶς. Οἱ γραφεῖς ἐξηκολούθουν θεωροῦντες ἀλλήλους ἐν σιγῇ, ὁ δὲ πρῶτος αὐτῶν ἀπήντησε:

— Σὰς ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν, κύριε, ὅτι δὲν γνωρίζομεν τίποτε περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἀμφιβάλλω ἂν ὁ Κ. Περρὲν γνωρίζει τίποτε περισσότερον.

— Ἀρκεῖ, κύριε, ἀρκεῖ. Πηγαίνω νὰ πληροφορηθῶ περὶ τοῦ κιβωτίου αὐτοῦ, τὸ ὅποιον ἠθέλησαν νὰ καταλάβουν διὰ νυκτός, ὑπὸ περιστάσεις τόσον ἀλλοκότους, καὶ παρὰ τὴν ρητὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ προϊσταμένου σας. Θὰ ἐπιστρέψω ἐντὸς τῆς ἡμέρας, καὶ ἂν ἔχη ἐπιστρέψει ὁ Κ. Περρὲν, ἐλπίζω ὅτι θὰ μοῦ παράσχη τὴν συνδρομὴν του. Δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἀνεχθῶμεν, ὥστε ποσὸν τόσον σπουδαῖον νὰ γείνη λεῖα κλεπτῶν.

Ἐχαίρετίσε δὲ σοβαρῶς καὶ ἀνεχώρησεν.

Ἄλλ' οὔτε ἤσυχος οὔτε εὐσταθῆς ἦτο ὅσον

ἤθελε νὰ φανῇ. Ἐξελθὼν εἰς τὴν ὁδὸν ἀνέπνευσε κοπιωδῶς, καὶ τὸ μέτωπον αὐτοῦ ἐρρυτιδῶθη.

Τὸ τραῦμα ὅπερ εἶχεν ὑποστῆ ἦτο δριμύ. Καίτοι ἐνόμιζεν ὅτι εὔρε μέσον ἀπαλλαγῆς ἀπὸ παντός ἐνδεχομένου κινδύνου, εἶχεν ὅμως πολλὰς φόβων ἀφορμάς.

Κατηθύνθη πρὸς τὴν οἰκίαν Δυχαμὲλ, καὶ διερχόμενος τὴν λεωφόρον παρετήρησε τὸ μέρος ὅπου τὴν προτεραίαν ἔτι ἐσπέραν ἠγειρετο τὸ παράπηγμα τῶν σχοινοβατῶν. Τὸ παράπηγμα ἐκεῖνο δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ, οὐδὲ ἡ μεγάλη ἀμαξία, ἣτις ἀπετέλει τὸ παράρτημά του, διότι ὁ Ἡρακλῆς καὶ ὁ θιασὸς του εἶχον ἀναχωρήσει ἀπὸ τῆς πρωίας.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἐφάνη ζωογονῆσαν πῶς τὸν τραπεζίτην. Ἐνευσεν ἐλαφρῶς διὰ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐμειδιάσεν. Εἶτα δέ, ἐξακολουθῶν τὴν πρὸς τὴν οἰκίαν πορείαν αὐτοῦ, ἔφθασεν εἰς τὴν κιγκλίδα καὶ ἐσήμανεν.

Ἐὶ κηπουρὸς προσέδραμεν ἀμέσως, καὶ ἀνοίγων τὴν σιδηρὰν θύραν εἶπε γοερῶς εἰς τὸν ἐπισκέπτην:

— Ἀχ ἀφέντη, ξέρω γιατί ἔρχεσ'ε... τὰ ἐμάθατε; τί δυστυχία, θεέ μου! Βροχὴ μᾶς ἔπαισαν τόρα ἡ δυστυχίαις. . .

Καὶ εἰσήγαγεν, ἐνῶ ὠμίλει, τὸν Κ. Λοβεδὺ εἰς τὴν αὐλήν.

— Τέλος πάντων, Ἰωσήφ, ἠρώτησεν ὁ τραπεζίτης, τί συνέβη;

— Πῶς; δὲν ξεύρετε; ἐνόμιζα πῶς θὰ ἐμάθετε. . .

Καὶ διηγήθη ὁ Ἰωσήφ, πῶς τὴν προτεραίαν, περὶ τὴν δεκάτην ὥραν τῆς ἐσπέρας — μόλις εἶχε κοιμηθῇ, — ὁ Κ. Νοὲλ καὶ δύο ἄλλοι ἄνθρωποι, φερτομένοι σχοινία καὶ ἐργαλεῖα, ἐνεφανίσθησαν, λέγοντες ὅτι εἶχον ἐντολὴν τοῦ συμβολαιογράφου Περρὲν νὰ ἐξετάσωσι τὰ ἐρείπια.

— Δὲν ἔπρεπε νὰ τοὺς ἀφήσῃς νὰ ἐμβοῦν, διέκοψε λέγων αὐστηρῶς ὁ Κ. Λοβεδὺ. Ἐπρεπε ν' ἀναφέρῃς πρῶτον τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν Κ. Δυχαμὲλ. Ἐπειτα, δὲν ἔλεγαν καὶ ἀλήθειαν. Τούναντίον μάλιστα, ἐνθυμοῦμαι ὅτι ὁ Κ. Περρὲν ἀπηγόρευσε ῥητῶς εἰς τὸν Κ. Νοὲλ νὰ ἐγγίση ἐδῶ ὅ,τι δήποτε. . .

— Ἦμπορεῖ, ἀφέντη, ἀπήντησεν ὁ κηπουρὸς τεθορυβημένος, ἀλλὰ ποῦ νὰ ἤξεύρω ἐγώ. . . Ὁ Κ. Νοὲλ εἶχε τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ μακαρίτου ἀφέντη, κ' ἐπειτα. . . ἔβγαλε προχθὲς τὸ βράδυ ταῖς κυρίας μῆσ' ἀπ' τῆ φωτιά. . . Ποῦ νὰ ἔχω ὑποψία! Τοὺς ἄφησα λοιπὸν κ' ἐπέρασαν, κ' ἐγὼ ἐπλάγιασα πάλιν, γιατί ἤμουνα ἀφανισμένος ἀπὸ τὴν κούρασι. Ἐξαφνα ἤκουσα κρότο κ' ἐξύπνησα· μοῦ ἐφάνη ἄν βροντῆ, ἢ ἄν νὰ κατακυλοῦσε κανένα μεγάλο ἀμάξι ἐπάνω 'ς τὸ λιθόστρωμα. Δὲν ἤξευρα τί νὰ ἦνε, καὶ ἐβαρέθηκα νὰ σηκωθῶ· ἀλλὰ σὲ ὀλίγο ἀκούω νὰ

κτυποῦν ἔς τὴν πόρτα μου, καὶ νὰ μὲ φωνάζουν μὲ λυπητερή φωνή. Ἄνοιγω, καὶ βλέπω τὸν ὀδοστάτη τὸ Γριβέ, μὲ ματωμένο πρόσωπο καὶ μὲ φορέματα σχισμένα καὶ κατασκονισμένα. Μοῦ λέγει ὅτι ὁ Κ. Νοέλ, καὶ ὁ ἄλλος, ὁ τυφλοποντικᾶς, ἐπλακώθησαν ἀπὸ τὸν τοῖχο ποῦ ἔπεσε, καὶ ἦταν ἀκόμη θαμμένοι μέσα ἔς τῆς πέτραις. Σηκώθηκα εὐθύς, ἐννοεῖται, ἔτρεξαν οἱ γείτονες, ἀνάψαμεν φῶτα, κ' ἐμβήκαμεν ὅλοι μαζή. Παναγία μου! Τί πράγμα ἦταν ἐκεῖνο! Τρομάξαμε νὰ τοὺς βγάλωμε ἀπὸ τὰ χαλάσματα. Κίτρινοι, ἀκίνητοι, ἔλεγες πεθαμένοι... Τὸ καλὸ ἦτον, ὅτι εἶχαν πέσει ἐπάνω των περισσότερα χρώματα παρὰ πέτραις, καὶ μόνον μερικὰ τοὺς κόκκαλα ἔσπασαν. Θὰ σωθοῦν ὅμως, λέγουν.

— Καὶ τί τοὺς ἔκαμαν τότε;

— Ἦθελαν νὰ τοὺς πάγουν ἔς τὸ νοσοκομεῖο· ἀλλὰ ὁ Κ. Νοέλ, ποῦ εἶχε συνέλθει ὀλίγο, εἶπε νὰ τὸν πάγουν ἔς τὸ σπίτι του μὲ τὸ σύντροφό του, κ' ἔγεινε κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του.

— Καλὰ· θὰ πάγω νὰ τοὺς ἰδῶ. Ἠκούσθη νὰ ἤσαν τίποτε;

— Ἦσαν μία σιδερένια κάσσα, ... ἀλλ' ἦταν ἄδεια.

— Καὶ εἶνε βέβαιον, Ἰωσήφ, ὅτι οἱ ἀνθρωποι αὐτοὶ δὲν ἐπῆραν τίποτε.

— Αὐτοὶ; Παναγία μου! Καὶ τί νὰ πάρουν, ἀφέντη; Ἀφοῦ σὰς εἶπα τί χάλι εἶχαν!

— Ἄλλ' ὁ Γριβέ δὲν εἶχε τίποτε;

— Ἐπαθε καὶ αὐτὸς κάτι ἀβαριάτις... ἀλλὰ νὰ ἐβλέπατε τὴν ἀπελπισία του, ὅταν ἐνόμισε πῶς οἱ φίλοι του, καὶ μάλιστα ὁ Κ. Νοέλ, ἦτον ἀποθαμμένοι!... ἔκλαιε, τραβοῦσε τὰ μαλλιά του... ἦτον λύπη νὰ τὸν βλέπη κανεὶς!

— Καὶ ποία λέγουν ὅτι ἦτον ἡ αἰτία τῆς καταστροφῆς;

— Ὅσο γι' αὐτό, ἀφέντη, δὲν ἤξεύρω. Ἄκουσα τὸν Γριβέ νὰ λέγη, ὅτι ἦτον κάποιος εἰς τὸν κῆπον, ὅτι ἔκοψαν τὸ σκοινί, καὶ ὅτι ἀπ' αὐτὸ ἔπεσε ὁ τοῖχος· ἀλλ' αὐτὰ εἶνε ἰδέαις. Ἀπὸ τὸ φράχτη δὲν ἐπήδησε κανεὶς... τὸ ἐξέτασα σήμερα τὸ πρωί. Ἀπὸ τῆ σιδερένια πόρτα βέβαια δὲν ἐμπῆκε. Σὰς ὀρκίζομαι ὅτι ἀνοιξά μόνον τοῦ Νοέλ καὶ τῶν συντρόφων του.

— Καλὰ, πολὺ καλὰ... ἂν γεννηθῆ περὶ τούτου ἀμφιβολία, πρέπει νὰ ἐπιμεινῆς εἰς τὰς βεβαιώσεις σου... Πηγαίνω νὰ ἐξετάσω καὶ μόνος μου ἐπιτοπιῶς τὰ πράγματα...

— Καλὲ τί θὰ κάμετε, ἀφέντη; Νὰ μ'πῆτε μέσα ἔς τὰ χαλάσματα, ποῦ νὰ τὰ φησῆξετε θὰ πέσουν; Ἐγὼ δὲν πηγαίνω κοντὰ,...

— Δὲν σοῦ ζητῶ νὰ μὲ συνοδεύσης, Ἰωσήφ... Ἐχῶ σπουδαῖον συμφέρον... κ' ἐννοῶ νὰ ἐκτεθῶ μόνος μου. Μείνε ἐδῶ· πηγαίνω μόνος.

— Μὴ θαρῆτε ὅμως πῶς μὲ πολυμέλει για

τὸ πετσί μου. Ἄν τὸ ἔχετε καὶ καλὰ ἀπόφασι.

— Μείνε, μείνε. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ κινδυνεύσης τὴν ζωὴν σου χωρὶς ὄφελος. Μείνε, σὲ διατάττω.

Δὲν δυσηρέστησε δὲ βεβαίως ἡ διαταγὴ αὐτὴ τὸν κηπουρόν, διότι δὲν ἐπέμεινε.

Ὁ Λοβεδὺ μετέβη πρῶτα εἰς τὸν κῆπον. Μέρος τοῦ σκοινίου ἔμενον ἔτι τυλιγμένον περὶ τὸν κορμὸν ζυγίας, κ' ἐφαίνετο προδήλως ὅτι εἶχε κοπῆ διὰ μαχαίριου. Ὁ τραπεζίτης ἔσπευσε νὰ ξάνη τοὺς κοπένταςμίτους, ἵνα παρασταθῆ οὕτω τὸ σκοινίον ὡς ῥαγὲν ἀφ' ἑαυτοῦ. Ἀφοῦ δ' ἐβεβαιώθη, περιβλέψας, ὅτι ἡ ἄμμος τῶν κύκλω δεινροστοιχιῶν οὐδὲν ἐτήρει βημάτων ἴχνος, εἰσηλθεν εἰς τὴν πυρποληθεῖσαν οἰκίαν.

Τὰ πράγματα ἦσαν ὅποια καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς καταστροφῆς. Τὸ φῶς μόνον εἰσῆρχετο ἄφθονον διὰ τοῦ εὐρέος ῥήγματος, ὅπερ εἶχεν ἀνοιχθῆ τὴν προτεραίαν νύκτα. Τὸ ῥῆγμα τοῦτο δὲν εἶχε σχηματισθῆ ἀκριβῶς ὅπου τὸ σκοινίον ἦτο ἀνηρητημένον, ἀλλ' ὀλίγον πλαγίως, οὕτως ὥστε οἱ ἀτυχεῖς ἐργάται εἶχον ἀποκυλισθῆ ἐκ πλαγίου ὑπὸ τῆς καταπτώσεως τοῦ τοίχου, διὰ τοῦτο δὲ καὶ δὲν συνετριβήσαν ἐντελῶς.

Ἄλλως δέ, ὡς εἶπομεν, πᾶσα λεπτομέρεια τῆς γενομένης καταστροφῆς ἦτο προφανής. Ὑψηλὰ ἐφαίνετο τὸ κιβώτιον, οὕτινος ἡ θραυσθεῖσα θυρίς ἐδείκνυε κενὸν ἐντελῶς τὸν μυχόν. Χαμαί, ἐπὶ τῶν πυρκαϊύστων συντριμμάτων, ἐφαίνοντο τὰ πρόσφατα λευκὰ ἐρείπια καὶ μεταξὺ αὐτῶν τὸ κομβωτὸν σκοινίον καὶ ἡ ἐκ τελαμώνων καὶ ἀγκίστρων συσκευὴ τοῦ Νοέλ, κατεσπαρμένα δὲ περίξ τὰ ἐργαλεῖα ἅτινα εἶχε μεταχειρισθῆ κατὰ τὸ ἀνοιγμα τοῦ σιδηροῦ κιβωτίου.

Ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιστάσει ὁ Κ. Λοβεδὺ ἤθελε διστάσει νὰ προβῆ ὑπὸ τοὺς σαθροὺς ἐκείνους τοίχους, ὅπου ἀληθῶς ὑπῆρχε κίνδυνος ζωῆς. Ἄλλ' ἀγόμενος ἐκ λόγων ἀνωτέρων, ἤρχισε ν' ἀνερευᾶ τοὺς λίθους καὶ τὰ χρώματα.

Ἀνέσυρε δὲ μετὰ μικρὸν τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ σκοινίου καὶ ἐξέτέλεσεν ἐπ' αὐτοῦ ὅτι κ' ἐπὶ τοῦ δεδεμένου ἐν τῷ κήπῳ. Εἶτα ἀνεῦρε τὸν φανόν, τεθραυσμένον καὶ συμπεπιεσμένον, καὶ τὰ διάφορα ἐργαλεῖα τοῦ Νοέλ. Δὲν εὕρισκεν ὅμως, φαίνεται, ὅτι ἐζήτηι, διότι ἐξηκολοῦθει τὸ ἔργον του μετὰ πυρετώδους δραστηριότητος.

Μετ' ὀλίγον ἔστη κατάκοπος. Ἄνωρθῶθη ἀσθμαίνων κ' ἐψιθύρισε, ἀπομάσσων τὸ καθίδρον αὐτοῦ μέτωπον:

— Τί νὰ ἔγεινε τὸ χροτοφυλάκιον; Ἐδῶ θὰ ἦνε... Ἄς κυττάξω ἀκόμη.

Κ' ἐπελήθη πάλιν πυρετωδῶς τοῦ ἔργου του. Ἄλλ' ἐπέισθη τέλος, ὅτι μάταιος ἀπέβαινε ὁ κόπος του. Εἶχε μετακινήσει ὅλον τὸν σωρὸν τῶν καταπεσόντων ἐρειπίων, χωρὶς νὰ εὕρη τί-

ποτε, και τὸ χαρτοφυλάκιον βεβαίως δὲν ἦτο ἐκεῖ, ἐκτὸς ἂν εἶχεν ὀλισθήσει διὰ ῥωγμῆς τινος τοῦ ἐδάφους.

— Διάβολε! ὑπέλαβεν ὁ τραπεζίτης. Μὴ τυχὸν τὸ ἐκράτησεν ὁ Νοέλ; Τότε θ' ἀποκαλυφθῆ ἄμέσως ὅ,τι προσπαθῶ νὰ κρύψω... Ἄλλ' ἄδύνατον, προσέθηκεν ἄμέσως, ἡ καταστροφή ἐπῆλθε τόσοσιν αἰφνιδίως, καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἐπαθον τόσοσιν πολὺ, ὥστε βεβαίως δὲν ἐσυλλογίσθησαν νὰ φυλάξουν πρᾶγμα, τὸ ὅποσον ἐθεώρων ἀσήμαντον.

Ἔμεινε σκεπτικὸς ἐπὶ τινὰς στιγμάς, εἶτα δὲ ἀνορθωθείς,

— Ἐμπρός! ἀνέκραξε, πρέπει νὰ εἰπῶ καὶ ἐγὼ ὡς ὁ Δαντών: «Τόλμη καὶ πάλιν τόλμη!» Δὲν παραδίδομαι ἀκόμη.

Ἄφου δὲ πρῶτον ἐβεβαιώθη, ὅτι αἱ χεῖρες καὶ τὰ ἐνδύματά του δὲν ἔφερον ἴχνη τῆς προσπάτου ἐργασίας του, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν αὐλήν, ὅπου ἀνέμενε αὐτὸν ὁ Ἰωσήφ, καὶ τῷ εἶπεν ὅτι ἀπεσῦρετο, φοβούμενος μὴ πέσουν οἱ τοῖχοι. Μὴ προσέχων δὲ εἰς τὴν φλυαρίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐξῆλθε καὶ κατηυθύνθη εἰς τὸν οἶκον τοῦ Νοέλ Λετελιέ.

ΙΑ'.

Οἱ τραυματίαι.

Πλησιάζων εἰς τὸν οἶκον τοῦ Νοέλ, ὁ κ. Λοβεδὺ παρετήρησε κύκλω συρροήν· ὁμίλος ἀνθρώπων συνομιλούντων ζωηρῶς εἶχε σχηματισθῆ πρὸ τῆς θύρας, τούτους δὲ διεδέχοντο ἄλλοι, κάτοικοι προφανῶς τῆς πόλεως, ἐρχόμενοι νὰ μάθωσι τὰ τῆς προτεραίας νυκτός.

Ἦσθάνετο δὲ καὶ αὐτὸς ἐπὶ μᾶλλον ἐπείγουσαν τὴν ἀνάγκην νὰ μάθῃ ἀκριβῶς ποῦ εὕρισκετο, καὶ ἀνεζήτηε διὰ τοῦ βλέμματός τὸν δυνάμενον νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν πληροφορίας τινάς, ὅτε ἀπεσπᾶσθη τοῦ ὁμίλου καὶ προὐχώρησε πρὸς αὐτὸν ἄνθρωπος ἀρμοδιώτατος νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ.

Ἦτο ἀνὴρ ὑψηλός, εὐσωμος, μεγάλους ἔχων λευκοὺς μύστακας, καὶ τὸ ἦθος στρατιωτικόν. Ἔφερε τὴν ταινίαν τοῦ Λεγεῶνος τῆς τιμῆς, καὶ ὑπὸ τὸν εὐρὺν αὐτοῦ ἐπενδύτην ὑπεφαίνετο ὀγκώδης χειρουργικὴ ἐργαλειοθήκη. Ἐκαλεῖτο ὁ ἰατρὸς Βουλλιέ· ὑπηρετήσας δ' ἐπὶ μακρὸν ὡς στρατιωτικὸς ἰατρὸς, ἐξῆλκε τῆς συντάξεώς του ἐν Βωδραί, ὅπου ἤσκει ἔτι ἐκ φιλάνθρωπικῆς τὴν ἰατρικὴν καὶ χειρουργίαν.

Ὁ τραπεζίτης εἶχε πολλάκις συναντήσῃ αὐτὸν ἐν ταῖς συναναστροφαῖς, καὶ τὸν ἐπλησίασε.

— Τί καλὰ, ἰατρέ· θὰ μὲ ἡσυχάσετε ἐλπίζω ὡς πρὸς τοὺς δυστυχεῖς αὐτούς, οἱ ὅποσοι ἐπληγώθησαν χθὲς τὴν νύκτα εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναικαδέλφης μου. . τοὺς εἶδατε, βέβαια;

— Μάλιστα, κύριε· τοὺς θεραπεύω ἤδη ἐπὶ πολλὰς ὥρας... Δύο κατάγματα, μία ἐξάρθρωσις καὶ μὴλωπες ἀρκετοί... Φαντάζεσθε! Τέλος πάντων πρὸ μικροῦ ἐτελειώσα, καὶ πηγαίνω ν' ἀναπαυθῶ ὀλίγον.

— Μὲ τὸ δίκαιόν σας, ἰατρέ μου. Ἀλήθεια, ὁ Νοέλ Λετελιέ, ὁ καλὸς ἐκεῖνος νέος, ὁ ὅποσος κατὰ τὴν πυρκαϊάν προσέφερε τόσοσιν μεγάλην ἐκδούλευσιν εἰς τὴν γυναικαδέλφην μου καὶ τὴν ἀνεψίαν μου, εἶνε βαρέως πληγωμένος;

— Ὅχι, δόξα τῷ Θεῷ. Αὐτὸς εἶχεν ἐξάρθρωσιν τοῦ ὤμου· ἀλλ' ἐννοεῖται, προσέθηκεν ὁ ἰατρὸς μετριοφρόνως ταπεινῶν τοὺς ὀφθαλμούς, ὅτι τοιαύτη ἐγγείρησις δὲν μὲ ἀπησχόλησε πολὺ. Ὁ ὤμος ἐμβῆκε πάλιν εἰς τὴν θέσιν του, κ' ἐμβῆκε καλὰ, νομίζω... μολοντί ὁ ἄρρωστος ὑπέφερε πολὺ. Εὐτυχῶς εἶνε καλῆς κράσεως, καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν θὰ ἡμπορέσῃ, ἂν θέλῃ, νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ἔργον του.

Ὁ Κ. Λοβεδὺ ἐξέφρασε διὰ μορφασμοῦ τὴν εὐχαριστήσιν, ἣν ἐπροξένει εἰς αὐτὸν ἡ καλὴ ἀγγελία.

— Καὶ οἱ ἄλλοι; ἠρώτησεν.

— Ὁ ὀδοστάτης ἐπαθε μόνον ὀλίγας ἐκχυμώσεις... Ἄλλ' ὁ ἀσπαλακοθήρας ἐπαθε κατάγμα τοῦ βραχίονος καὶ τῆς κνήμης, ἔχει δὲ καὶ βλάβας ἐσωτερικὰς, διότι πτύει αἷμα. Ἐπειτα εἶνε καὶ ἀσθενικῆς κράσεως ὁ δυστυχῆς, ὥστε δι' αὐτὸν... δὲν ἤξεύρω τίποτε.

— Ἄ! ἐφώνησεν ἀπερισκέπτως ὁ τραπεζίτης, καλλίτερα ὁ Νοέλ νὰ...

Ἄλλ' ἐσταμάτησεν. Ὁ ἰατρὸς τὸν ἐθεώρησεν ἐκπληκτος.

— Τί ἐννοεῖτε; ἠρώτησεν.

— Εἶπατε ὅτι ὁ Νοέλ ἔχει σιδηρᾶν κράσιν· ἐπομένως θ' ἀντεῖχε περισσότερον ἀπὸ τὸν ἄλλον...

— Βεβαίως. Ἀλλὰ μὲ συγχωρεῖτε· βιάζομαι νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν. Πηγαίνετε εἰς τοὺς ἀσθενεῖς μας βέβαια. Μὴ τοὺς κάμετε νὰ ὀμιλήσουν, σᾶς παρακαλῶ... Ἐπειτα, δύο ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ ἡμπορέσουν καὶ νὰ σᾶς ἀπαντήσουν..

— Εἶνε ἀπλῆ φιλικὴ ἐπίσκεψις, ἰατρέ. Χαίρετε λοιπόν, κ' ἐξακολουθεῖτε νὰ περιποιήσθε τοὺς ταλαιπώρους αὐτούς.

Καὶ ἀπεμακρύνθη, χαιρετίσας μὲν φιλικώτατα τὸν ἰατρὸν, ψιθυρίζων δὲ καθ' ἑαυτὸν:

— Ὁ διάβολος νὰ τοὺς πάρῃ καὶ αὐτούς καὶ σένα μαζή, ἀνθρωπομακελλάρη!

Σιδηρουργὸς τις καὶ μαθητευόμενος, ἐργαζόμενος παρὰ τῷ Νοέλ, ἔμενον ἐν τῷ ἰσογείῳ ἐργαστηρίῳ, καὶ εἰς οὐδένα ἐπέτρεπον ν' ἀναβαίνειν εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, ὅπου ἦσαν οἱ τραυματίαι. Ἄλλ' ὁ Κ. Λοβεδὺ ἦτο ἄνθρωπος σημαντικὸς, καὶ δὲν ἐτόλμησεν νὰ τὸν ὑπαγάγῃσιν εἰς τὸν κοινὸν κανόνα. Τῷ ἐπέτρεψαν λοιπόν τὴν

διάβασιν, καὶ ὁ τραπεζίτης ἔσπευσε ν' ἀναβῆ εἰς τὰ δώματα τοῦ Νοέλ.

Ἐν τῷ πρώτῳ δωματίῳ εὐρίσκοντο πολλοί· ἐν πρώτοις ὁ Γριβέ, καθήμενος ἐπὶ ἔδρας, τυλιγμένα ἔχων μὲ πανία τὴν κεφαλὴν του, καὶ κατησχυμένοι φαινόμενος ἐκ τῆς ἀδρανείας του. Εἶτα νεαρά τις κόρη, προσηγνῆς καὶ ταπεινὴ τὸ ἦθος, πρεσβυτέρα θυγάτηρ τοῦ ἰδοστάτου, βοηθοῦσα τὴν Βρανδὲν εἰς παρασκευὴν τῶν ἰατρικῶν. Ἐν τῷ δευτέρῳ δωματίῳ ἐφαίνοντο διὰ τῆς ἀνοικτῆς θύρας δύο κλίναι, ὧν ἡ μία εἶχεν ἐκ τοῦ προχείρου στηθῆ, κατειχέτο δὲ ὑπὸ τοῦ Νοέλ, διατελοῦντος ἐν νοσηρᾷ ὑπνωδίᾳ, κατόπιν τῆς χειρουργικῆς ἐγχειρίσεως. Ἦτο ἀκίνητος, ἡ δὲ ὠχρότης του ἐπετεινετο ὑπὸ τοῦ περιβάλλοντος τὴν μορφήν του μελανοῦ πώγωνος. Ἐπὶ τῆς ἄλλης κλίνης, τῆς τιμητικῆς, ἀνεπαύετο, κατὰ ρητὴν τοῦ Νοέλ ἐπιθυμίαν, ὁ ὑπὲρ πάντας παθῶν δυστυχῆς Ἰωάννης Ῥεβού. Ὁ ἀσπλακκοθήρας οὐδ' ὄλως ἐφαίνετο αἰσθανόμενος τὴν γενομένην πρὸς αὐτὸν διάκρισιν. Περιβαλλόμενος δι' ἐπιδέσμων καὶ συγκρατητήρων, ὠχρὸς, παραμεμορφωμένος, ὑφίστατο ἐκ διαλειμμάτων εἰδὸς τι ῥόγγου, προκαλοῦντος σταγόνας αἵματος ἐπὶ τὰ χεῖλη του. Παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν του ἔκλαιε σιγαῖ ἀγαθὴ τις γραῖα, ἐπιποιοεῖτο φιλοστόργως τὸν ἀσθενῆ, καὶ ἀπέτεινεν αὐτῷ ἐνίοτε περιπαθῆ τινα λόγον. Ἦτο ἡ μήτηρ του.

Ὁ Κ. Λοβεδὺ εἰσῆλθεν ἀνατεταμένην ἔχων τὴν κεφαλὴν καὶ μειδιῶν τὸ στόμα. Ὁ Γριβέ, καταβεβλημένος πρὸ μικροῦ, ὠρθώθη ἀποτόμως ὡς ἠτένισεν ἐπ' αὐτὸν ἀπαίσιον βλέμμα· ἡ δὲ Βρανδὲν, ἦτις τὴν στιγμὴν ἐκείνην κατεσκευάζε καταπλάσμα, ἤγειρε τὸ κοχλιάριόν της πλήρες καὶ ἀχνίζον, καὶ περιεδίνυσεν αὐτὸ οἶονεῖ ἐτοίμη νὰ τὸ σφενδονίσῃ κατὰ κεφαλῆς τοῦ εἰσελθόντος. Καὶ αὐτὴ ἡ μικρὰ Γριβέ ἐπλησίασεν εἰς τὸν πατέρα της, μαντεύουσα οὕτως εἰπεῖν ὅτι ἐχθρὸς ἦτο ὁ νέηλος.

Ὁ τραπεζίτης δὲν ἐφάνη παρατηρήσας τὴν ἐχθρότητα τῆς ὑποδοχῆς, καὶ εἶπε διὰ γλυκερᾶς φωνῆς·

— Καλημέραν σας! Τί; πάλιν δυστυχήματα ἐδῶ; ὦ! αὐτὸ μᾶς λυπεῖ πολὺ, κ' ἐμὲ καὶ τοὺς συγγενεῖς μου... Σὺ τοῦλάχιστον, φίλε, ἐξηκολούθησεν ἀποτεινόμενος εἰς τὸν ἰδοστάτην, δὲν ἔπαθε τίποτε.

— Ἄς ἦνε καλὰ οἱ φονηάδες, ποῦ μᾶς ἔκαμαν εἰς αὐτὰ τὰ χάλια, ἀπήντησεν ὁ Γριβέ.

Ὁ Κ. Λοβεδὺ δὲν κατῴρθωσε νὰ καταστείλη κίνημα ἐκπλήξεως, καὶ φρίκης ἴσως.

— Τί ἐννοεῖς; ἠρώτησε· ἀποδίδεις εἰς ἐπιβουλὴν τὸ δυστύχημά σας;

— Καλὰ, καλὰ, θὰ τὰ βροῦμεν! Εἶνε Θεός!

— Ἄς ἦνε δυνατοὶ καὶ ἄς κρυφθοῦν ὅσο θέλουν...

Ἄν λογαριάζετε νὰ ἰδῆτε τὸν Κ. Νοέλ καὶ τὸν Γιάννη, ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν θὰ εὐκολυνθῆτε.

— Δὲν μ'παίνει κανεὶς, προσέθηκεν ἡ Βρανδὲν, δέρουσα τὸ κατάπλασμα τῆς μετὰ τινος παραφορᾶς, καὶ ἰσταμένη πρὸ τῆς θύρας τοῦ δευτέρου δωματίου.

— Ὁ ἰατρὸς τὸ ἐμπόδισεν, ἐψιθύρισεν ἡ μικρὰ Γριβέ· ἤμπορεῖ νὰ βλάψῃ τὸν Κ. Νοέλ.

— Καλὰ, καλὰ! ὑπέλαβε διὰ φωνῆς ἔτι μειλχιωτέρας ὁ τραπεζίτης, δὲν ἐμβαίνω διὰ τῆς βίας... Ἦθελα μόνον, προσέθηκε μεγαλοφωνότερον, νὰ φέρω εἰς τὴν γυναικαδέλφην μου καὶ τὴν ἀνεψιάν μου, αἱ ὅποιαί μ' ἔστειλαν, εἰδήσεις ἀσφαλεῖς περὶ τοῦ καλοῦ μας Νοέλ.

— Σιγότερα! νὰ παρ' ἡ ὀργή! εἶπεν ὀργίλως ὁ Γριβέ.

— Σιγότερα! ἐπανελάβεν ἡ Βρανδὲν.

Ἄλλὰ βραδέως ἐγένοντο αἱ παραγγελίαι. Κλίνη ἠκούσθη τρίξασα ἐν τῷ δωματίῳ, καὶ φωνὴ ἀσθενῆ παρήγγειλε ν' ἀφήσῃσι τὸν Κ. Λοβεδὺ νὰ εἰσέλθῃ.

— Εἶνε ὁ Κ. Νοέλ, εἶπεν ἡ μικρὰ Γριβέ. Παναργία μου! ἐξύπνησε!

— Κοπιάστε λοιπόν, ἀφοῦ εἶνε ἔτσι, ὑπέλαβεν ὁ Γριβέ.

Καὶ συνώδευσε τὸν τραπεζίτην εἰς τὸ ἄλλο δωματίον, ἐνῶ ἡ οἰκονόμος ἐξεδήλου δι' ἀποτόμου χειρονομίας τὴν ἀνίσχυρον αὐτῆς ὀργήν.

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Λοβεδὺ οὐδ' ὄλως ἐφάνη ἐλκυσάσα τὴν προσοχὴν τοῦ Ἰωάννου Ῥεβού καὶ τῆς μητρὸς του. Ὁ Ἰωάννης παρελήρη, καὶ ἡ γραῖα ἦτο ἔκφρων ἐξ ἀπελπισίας. Ὁ Νοέλ ἠθέλησε νὰ στραφῆ, ἀλλ' ὄξεϊα τοῦ ὤμου του ὄδυνῃ τὸν ἠνάγκασε νὰ μείνῃ ἀκίνητος. Οἱ μαῦροί του ὀφθαλμοὶ ἦσαν ὑπερμέτρως διεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ πόνου, προσήλωσε δ' αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ Λοβεδὺ τοσοῦτον ἀτενῶς κ' ἐπιμόνως ὥστε τὸν ἐστενοχώρησαν.

Οὐχ ἦττον ὁ τραπεζίτης εἶπε φιλικῶς.

— Πόσον λυποῦμαι, φίλτατε κύριε Νοέλ, ὅτι σᾶς εὐρίσκω εἰς τόσον λυπηρὰν κατάστασιν, καθὼς καὶ τὸν σύντροφόν σας! Δὲν τολμῶ μάλιστα νὰ σᾶς παρατηρήσω, ὅτι σεῖς πταίετε, διότι χθὲς ὁ συμβολαιογράφος Περρέν κ' ἐγὼ ἀντετάχθημεν ἐντόνως εἰς τὴν τολμηρὰν αὐτὴν ἐπιχείρησιν... Διὰ λόγους τοὺς ὁποίους ἀγνοῶ, ἐνομίσατε ὅτι ἔπρεπεν ἐν μέσῳ τῆς νυκτός, καὶ χωρὶς ἐπαρκεῖς προφυλάξεις... Ὅπως δὴποτε σήμερον τὸ πρῶτ', ὅτε ἡ λυπηρὰ αὐτὴ εἰδήσις ἔφθασεν εἰς τὸν πύργον, αἱ κυρίαὶ κατελυπήθησαν.

Μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ μορφή τοῦ Νοέλ ἐξέφραζε δυσπιστίαν, ἀπειλήν μάλιστα. Αἴφνης ἡ ἐμφρασις αὐτὴ μετεβλήθη, καὶ ἠρώ-

τησεν ἀφελῶς, ὡσεὶ λησμονῶν πρὸς τίνα ὠμίλει:

— Αἱ κυραὶ . . . Πῶς! καὶ ἡ δεσποινὴς Ἀδριανή; . . .

Ὁ τραπεζίτης ἀνεσκήρτησε.

— Πῶς ὄχι; εἶπεν. Ἡ ἀδιαφορία τῆς ἀνεπιφίας μου καὶ τῆς μητρὸς της εἰς τοιαύτην περιστασιν δὲν θὰ ἦτον ἀχαριστία;

Ὁ Νοέλ ἐταπεινώσεν τὰ βλέφαρα κ' ἐφάνη σκεπτόμενος. Ὁ δὲ Λοβεδύ ἐξηκολούθησεν:

— Ὁ ἰατρός Βουλλιέ, τὸν ὁποῖον ἀπήντησα πρὸ μικροῦ εἰς τὴν θύραν σας, μ' ἔδωκε τὴν ἐλπίδα, ὅτι γρήγορα θὰ θεραπευθῆτε ὅλοι, καὶ τὸ ἐπιθυμῶ διακαῶς. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ ἐξοδα τῆς θεραπείας σας πρέπει νὰ βαρύνωσιν ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἠθελήσατε νὰ ὑπηρετήσετε, καὶ ἐπιθυμία των εἶνε νὰ μὴ στερηθῆτε τίποτε.

Συνάμα δ' ἐξήγαγε τοῦ κόλπου του χρηματοφυλάκιον πλήρες χαρτονομισμάτων. Ἀλλ' ὁ Νοέλ ἐκίνησε βιαίως τὸν ὕγιᾶ του βραχίονα, καὶ ἀνεφώνησε:

— Χρήματα! δὲν δέχομαι ἀπὸ κανένα. Δὲν ἔχω δὲ καὶ ἀνάγκην, οὔτε οἱ φίλοι μου θὰ ἔχουν, ἐνόσω ἔχω ἐγώ. . . Ἀγαπητέ μου Γριβέ, προσέθηκα ἀποτεινόμενος εἰς τὸν ὁδοστάτην, πᾶρε ἀπὸ τὸ καρφὶ τὸ κλειδί ἐκείνου τοῦ ἐρμαρίου. Εἰς τὸν πρῶτον σύρτην θὰ εὔρης μερικὰς ἑκατοστάδας φράγκων, τὰ ὁποῖα ἔχω οἰκονομήσει ἕως τώρα. Λάβε ἀπ' αὐτὰ ὅσα θέλεις, διὰ σέ καὶ τὴν οἰκογενεῖάν σου, καθὼς καὶ διὰ τὸν Γιάννη καὶ τὴν μητέρα του. Ἐχομεν κοινούς τοὺς πόνους, πρέπει νὰ ἔχωμεν καὶ τοὺς πόρους κοινούς.

— Ἀρκεῖ, κύριε Νοέλ, ἀπήντησεν ὁ ὁδοστάτης. Κ' ἐγὼ ἔχω μερικὰς οἰκονομίας. . . τὰς ἔφερον ἡ κόρη μου ἡ Πετροῦλα. Οὔτε τοῦ λόγου σας, οὔτ' ἐγώ, οὔτε ὁ Γιάννης θ' ἀναγκασθούμε νὰ ζητήσωμε. . . ἀπὸ. . . ζένους.

Ὁ Λοβεδύ δὲν ἐφάνη προσβληθεὶς ἐκ τῆς ἀρνήσεως ταύτης, ἦν προσεδόκα ἴσως.

— Δὲν εἶχα κακὴν πρόθεσιν, εἶπεν ἄλλ' ἀφοῦ εἴσθε τόσο ὑπερήφανος, κ' ἔχετε καὶ πόρους, τοὺς ὁποίους δὲν ὑπέθετον, δὲν ἐπιμένω. Οὐχ ἤπτον, πρὶν ἐπιστρέψω εἰς τὸ Βλινύ, θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς ἀποτεινῶ μίαν ἐρώτησιν πολὺ σπουδαίαν: τί εὔρετε εἰς τὸ κιβώτιον;

Ὁ Νοέλ καὶ ὁ Γριβέ ἐθεώρησαν ἀλλήλους.

— Τίποτε! εἶπε τέλος ὁ Νοέλ.

— Τίποτε! ἐπανάλαβεν ὁ Γριβέ.

— Περιέργον. Πῶς νὰ παραδεχθῆ τις, ὅτι τὸ κιβώτιον αὐτὸ, τὸ ὁποῖον κανεὶς δὲν ἠγγισεν ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ συγγάμβρου μου, ἦτο δυνατὸν νὰ ἦνε κενόν; Πολλοί, ὁ συμβολαιογράφος Περρὲν ἰδίως κ' ἐγὼ ἐνομίζαμεν, ὅτι ὁ κρυφὸν αὐτὸς ἐπρεπε νὰ περιέχῃ σπουδαῖον ποσόν, πεντακοσίας χιλιάδας φράγκα, τὰς ὁποίας εἶχα

μετρήσει εἰς τὸν Δυχαμέλ, ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του.

Ὁ Νοέλ, καίτοι καταβεβλημένος, ἐφάνη ἐνοήσας τὴν σπουδαιότητα τοῦ πράγματος.

— Ἀλήθεια, ὑπέλαβεν, ὁ συμβολαιογράφος μοῦ εἶχεν εἰπεῖ ὅτι ἦτο τοῦτο ἐνδεχόμενον.

— Ἄ, τὸ ἐγνωρίζατε λοιπόν, καὶ μολοντοῦτο μετέβητε τὴν νύκτα, μὲ τοὺς φίλους σας, καὶ ἐν ἀγνοίᾳ ὄλων. . .

— Κύριε, διέκοψε ξηρῶς ὁ Νοέλ, θὰ ἀνακρινώσω ἐγκαίρως καὶ ὅπου πρέπει τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι μᾶς παρεκίνησαν ν' ἀψηφίσωμεν τὴν ζωὴν μας. . . Ὅ,τι μόνον ἤμπορῶ τώρα νὰ σᾶς εἰπῶ, εἶνε ὅτι τὸ κιβώτιον δὲν περιεῖχε χρήματα.

— Ἐπιμένετε λοιπόν νὰ ἰσχυρίζεσθε ὅτι ἦτο κενόν;

— Ὅχι ἐντελῶς: ἡῦρα ἐν χαρτοφυλάκιον, τὸ ὁποῖον μοῦ ἐφάνη ὅτι περιεῖχεν ἔγγραφα ἀσήμαντα.

— Καὶ ποῦ ἤξεύρετε, ἂν ἦσαν ἀσήμαντα; ἠρώτησε ζωηρῶς ὁ τραπεζίτης. Ἡμπορεῖ νὰ ἦσαν ἐντοκα γραμματίαι, ἐπιταγαὶ εἰς τὴν τραπεζαν. . . Τέλος πάντων τὸ χαρτοφυλάκιον αὐτὸ ποῦ εἶνε; τί τὸ ἐκάματε; Ὅ,τι ἀξίαν καὶ ἂν ἔχη, ἀνήκει εἰς τὰς συγγενεῖς μου, καὶ καθήκον μου εἶνε νὰ ζητήσω νὰ μοῦ παραδοθῆ ἀμέσως.

Ὁ Νοέλ καὶ ὁ Γριβέ ἐφάνησαν μεγάλως στενωχωρημένοι.

— Τῇ ἀληθείᾳ, κύριε, ὑπέλαβεν ὁ Νοέλ, δὲν ἤξεύρω τί ἀπέγεινεν αὐτὸ τὸ χαρτοφυλάκιον. . . Ἐνῶ τὸ ἐξήταζον, ἐπῆλθεν ἡ καταστροφή. Τὸ σχοινίον τὸ ὁποῖον μ' ἐκράτει ἐθραύσθη ἢ ἐκόπη ὑπὸ χειρὸς ἐγκληματικῆς. . . δὲν ἤξεύρω τί ἀκριβῶς. Ἀφῆκα ὅ,τι ἐκράτουν, καὶ τὸ χαρτοφυλάκιον ἔμεινε βεβαίως ἐντὸς τῶν ἐρειπίων.

— Ὅπου ὁμως δὲν ἀνευρέθη, ἀπήντησεν ὁ Λοβεδύ. Ἴσως τὸ ἐπῆρε κανεὶς τῶν συντρόφων σας, αὐτὸς ὁ δυστυχῆς ἴσως.

Κ' ἐπλησίασεν εἰς τὸν ἀσπαλακοθήραν, οὔτινος ἠκούοντο αἱ οἰμωγαὶ καὶ οἱ ἀναρροὶ λόγοι.

— Δὲν καταλαβαίνει αὐτός. . . παραμιλεῖ! ἐψιθύρῃσεν ἡ γραῖα Ρεβού.

— Ἐλα, ἀφῆστέ τον ἦσυχον! εἶπε τραχέως ὁ ὁδοστάτης δὲν ἔχει δικὸν σας πρᾶγμα, οὔτε αὐτός, οὔτε κανεὶς ἄλλος. . . ἂν ἐκλεψαν τίποτε χθὲς τὴν νύκτα ἀπὸ τὸ Μεγάλον σπίτι, ζητήστε το ἀπὸ τὸν Ἡρακλῆ, . . τὸν σχοινοβάτη. . .

Ἀλλὰ νεύσαντος τοῦ Νοέλ, ὁ Γριβέ διεκόπη.

— Περὶ τίνος διμιλεῖτε, ἀγαπητέ; ἠρώτησεν ὁ Λοβεδύ μετὰ ψευδοῦς ἀταραξίας.

— Περὶ κανενός. Φθάνει! πῶς τὰ πῆρε ὁ διάβολος.

— Ὁ διάβολος ἢ ὄχι, ἀπήντησεν αὐστηρῶς ὁ τραπεζίτης, τὸ χαρτοφυλάκιον πρέπει νὰ εὔρεθῆ, διότι εἰς ὑπόθεσιν τόσο σπουδαίαν. . . Ἄλ-

λά, ἐξηκολούθησεν ἀναλαμβάνων τὸ γλυκερὸν αὐτοῦ ἦθος, ἡ στιγμή δὲν εἶνε κατάλληλος δι' ἀνακρίσεις. Μὴν ἐκπλαγῆτε ὅμως ἂν προβῶ δραστηρίως εἰς τὰ ἀρμόδια μέτρα, πρὸς ἀνάκτησιν σημαντικῆς ποσότητος, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὴν γυναικαδέλφην μου καὶ τὴν ἀνεψιάν μου. Σεῖς ἰδίως, κύριε Νοέλ, ὁ ὁποῖος ἐδείξατε πρὸς αὐτὰς τόσῃ ἀφοσίωσιν, θά μ' ἐπιδοκιμάσετε βέβαια.

— Ἄν τὸ ποσὸν αὐτὸ ἦτο πραγματικῶς εἰς τὸ κιβώτιον, ἀπήντησεν ὁ Νοέλ, δὲν θά ἦτο δυνατὸν νὰ χαθῆ.

Ὁ Κ. Λοβεδὺ ἠτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ, ὅτε ὁ ἀσπαλακοθήρας ἐψιθύρισε ἐπιπόνως:

— Ὁ κ. Νοέλ εἶνε ὁ βασιλέας τῶν τιμίων ἀνθρώπων. . . ὁ Γριβὲ εἶνε δημόσιος ὑπάλληλος . . . ἀλλὰ ἐγὼ ἔχω μύτη . . . καὶ κεφάλι . . . εἴκοσι πέντε λεπτὰ τὸ κομμάτι . . .

Στεναγμὸς τῆς μητρὸς του ἐπέβαλεν αὐτῷ σιωπὴν, καὶ ὁ τραπεζίτης ἀπεσύρθη.

Οὐδεὶς ἐκινήθη νὰ τὸν προπέμψῃ, καὶ βλέμματα δυσμενῆ ὑπεδέχθησαν αὐτὸν ἐν τῷ πρώτῳ δωματίῳ καὶ κατὰ τὸν προθάλαμον. Ἄλλὰ τοῦτο οὐδόλως τὸν ἀνησύχησε, καὶ ἀπερχόμενος διὰ μεγάλων βημάτων ἐψιθύριζεν:

— Ὀλίγον μὲ μέλει τί φρονοῦν αὐτοὶ οἱ τιποτένιοι . . . Ἄλλὰ τί ἐννοοῦσε ἄρα γε ὁ ἄλλος μὲ τὸν Ἑρακλῆ; Μήπως ἔχουν ὑποψίαν . . . Οἱ τρόποι των εἶχαν κἄτι μυστηριώδες . . . Ἀδιάφορον! τὸ σπουδαῖον εἶνε ὅτι τὸ χαρτοφυλάκιον ἐχάθη. Ἐμπρὸς λοιπόν, καὶ μὴ χάνομεν καιρὸν.

Κατηθύνηθη δὲ πρὸς τὸ δημαρχεῖον, ὅπου ἐξηκολούθει ἐργαζόμενος ὁ ἀνακριτής.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΣΑΙΞΠΗΡ

Βίος καὶ ἔργα αὐτοῦ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον.)

Ἐσφαλμένως ὑπέθεσάν τινες, λέγει ὁ Hudson, ὅτι δὲν ἐξετιμήθη ἀρκούντως ζῶν. Οὐδεὶς ἐτιμήθη πλείοτερον αὐτοῦ. Βασιλεῖς, πρίγκιπες, εὐγενεῖς καὶ λαός, πάντες ἐτίμων τὴν μεγαλοφυΐαν του. Ἦτο δὲ ὁ ἀγαπητὸς ποιητῆς τῆς Ἐλισάβετ, κατὰ παραγγελίαν τῆς ὁποίας λέγεται ὅτι ἔγραψε τὴν κωμῳδίαν «Αἱ Εὐθυμιοὶ Γυναῖκες τοῦ Οὐίντσφορ», καὶ τοῦ Ἰακώβου τοῦ Α', ὡς μαρτυροῦσιν οἱ ἐπόμενοι στίχοι τοῦ Johnson, οἵτινες δεικνύουσι προσέτι πόσον ἐτιμᾶτο καὶ ἐθαυμάζετο ὑπὸ τῶν συγχρόνων. «Γλυκύφωνε τοῦ Ἄβωνος κύριε, ὁποῖον θεάμα θά παρίστατο εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν,

» ἂν ἐνεφανίζετο ἐπὶ τῶν ὑδάτων μας καὶ ἐπα-
» νελάμβανες ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ταμέσεως ⁽¹⁾
» τὰς πτήσεις ἐκείνας δι' ὧν ἔθελγες τόσον τὴν
» Ἐλισάβετ καὶ τὸν Ἰακώβον. Ἄλλὰ μένει, σὲ
» βλέπω ἀνερχόμενον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀπο-
» τελοῦντα ἀστερισμὸν. Λάμπει, ὦ ἄστρον τῶν
» ποιητῶν, καὶ μετὰ κύρους ἢ θυμοῦ φρίδρυνε ἢ
» ἐπιπλήττε τὸ καταρρέον θέατρον, ὅπερ θρηνεῖ
» ὡς ἡ νύξ, ἀφ' ὅτου σὺ ἀπέπτῃς, καὶ ὅπερ μόνον
» ὑπὸ τοῦ φωτὸς τῶν ποιημάτων σου φωτί-
» ζεται. Σὺ δέ, θριάμβευε, ὦ γηραιὰ Βρεττανία,
» ἢ γεννήσασα Ἐκείνον, ὃν τιμῶσιν ἅπαντα τῆς
» Εὐρώπης τὰ θεάτρα. Δὲν ἀνήκεν εἰς ὠρισμέ-
» νον αἰῶνα, ἦτο ποιητῆς τῶν αἰώνων. Αἱ Μοῦ-
» σαι δ' ἅπασαι ἦσαν ἐν τῷ ἔαρί των, ὅτε ὡς
» ἄλλος Ἀπόλλων ἦλθεν εἰς τὸ μέσον ἡμῶν, ἵνα
» κατακληθήσῃ τὰς ἀκοάς μας, ἢ νὰ θέλξῃ ἡ-
» μᾶς ὡς ἄλλος Ἑρμῆς».

Ἡ φήμη τοῦ Σαιξπηρ παρέμεινε ἀμείωτος καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του μέχρι τῆς βασιλείας Καρόλου τοῦ Β', ὅτε, ἕνεκα τῆς ἐπικρατήσεως τῶν ἔργων τῆς Γαλλικῆς φιλολογίας, ἤρξατο μειουμένη. Ὁ Dryden λέγει ὅτι τότε ἐδιδάσκοντο δύο ἔργα τοῦ Βωμόντ καὶ τοῦ Φλέσερ καὶ ἐν τοῦ Σαιξπηρ. Ἡ ἀναλογία αὕτη, λέγει ὁ Mezières, εἶνε ἡ τρανωτάτη ἀπόδειξις τῆς παρακμῆς τοῦ θεάτρου καὶ τῆς διαφθορᾶς τῆς καλαισθησίας τοῦ κοινοῦ. Τὸ προτιμᾶν τὸν Beaumont καὶ Fletcher ἀντὶ τοῦ Σαιξπηρ, εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς τὸ ἐπιζητεῖν τὴν ἐκ τῆς πολυπλόκου κωμωδίας καὶ τῶν καινοτομιῶν τέρψιν, ἀντὶ τῶν εὐγενεστάτων συγκινήσεων τῆς δραματικῆς τέχνης. Ἐπέκεινα τοῦ αἰῶνος ἐλησμονήθη σχεδὸν ὁ μέγας δραματοποιός, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς 19ης ἑκατονταετηρίδος οἱ Γερμανοὶ πρῶτοι, μετ' ἐπιστάσις τὰ ἔργα του μελετήσαντες, καὶ τὰς ἀμαράντους καλλωνὰς τῆς ποιήσεως του ἐνοήσαντες, κατέδειξαν καὶ πάλιν τὴν ἀξίαν τοῦ ποιητοῦ, δημοτικώτατον αὐτὸν καταστήσαντες, ἔχι μόνον ἐν Γερμανίᾳ ἀλλὰ πανταχοῦ τοῦ κόσμου. Ὁ ποιητῆς δὲ (παρατηρεῖ ὁ Ἀλέξανδρος Δουμάς) ὃν ὁ Βολταῖρος ἀπεκάλει βάρβαρον τοῦ βορρᾶ, ἀπεικόνισε τοὺς γλυκεῖς ἐκείνους καὶ ποιητικὸς γυναικείους τύπους οὓς παντελῶς ἠγνόει τὸ Γαλλικὸν θέατρον.

Ἡ Ἰεσίκα, ἡ Ἰουλιέττα, ἡ Δεσδαιμόνα, ἡ Ὀφελία καὶ ἡ Μιράνδα εἶνε τύποι· ἔρωτος, χάριτος καὶ σεμνότητος. Ἐν τοῖς ποιήμασι τῶν μεγάλων ἡμῶν ποιητῶν, λέγει ὁ Γάλλος μυθιστοριογράφος, αἱ γυναῖκες δὲν λησμονοῦνται μὲν, ἀλλὰ καταβιβάζονται πάντοτε, ὅσαι δὲ ὑψοῦσι σπανίως τὴν λυσίκομον αὐτῶν κεφαλὴν, πλησιάζουσι σχεδὸν πάντοτε πρὸς τοὺς ἄνδρας, κατὰ τε τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ πάθη αὐτῶν. Ἄν

1) Ἐνθα ἦτον ἐκτισμένον τὸ θέατρον τῶν Black friars.